

*Două monografii referitoare la antichitățile descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*

Pentru elaborarea unei sinteze cuprinzătoare privitoare la epoca daco-romană a istoriografiei noastre, cercetătorii clujeni, înțelegând acest imperativ, au redactat două importante monografii tipărite în prestigioasa editură britanică *British Archaeological Reports*.

1. D. Alicu — E. Nemeș, *Roman Lamps from Sarmizegetusa*. BAR, Supplementary Series, 18, 1977.

Monografia este prefațată de prof. dr. Hadrian Daicoviciu, care subliniază oportunitatea și necesitatea stringentă a lucrării. În introducere se face un scurt istoric al descoperirilor și se dau date tehnice despre lămpile antice.

Capitolul I (p. 9—20) cuprinde un scurt studiu al ștampilelor descoperite la Sarmizegetusa, a originii lor.

Capitolul II (p. 21—37) este consacrat tipologiei lămpilor din capitala Daciei romane, tipologie cu o seamă de elemente noi, caracteristice provinciei.

Catalogul (p. 38—107) înscrie 512 lămpi, descrise cu detaliile necesare și utile, însoțite de o foarte bogată bibliografie.

Ilustrația, care cuprinde 61 de figuri în desen și LI de planșe foto, mai are 7 planșe cu ștampile și elemente grafice de pe lămpi, în desen, și 4 planșe cu hărți, schițe și planuri ale Ulpiei Traiana Sarmizegetusa. O listă a figurilor și a planșelor face foarte facilă utilizarea lucrării.

2. D. Alicu — C. Pop — V. Wollmann, *Figured Monuments from Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, Monograph. 2, BAR, International Series, 55, 1979.

Monografia, prefațată tot de prof. univ. dr. Hadrian Daicoviciu, cuprinde o introducere care se referă pe scurt la istoricul săpăturilor și a descoperirilor fortuite, precum și la importanța pe care o prezintă monumentele sculpturale din capitala Daciei romane.

Capitolul I (p. 11—24) tratează divinitățile și personajele mitologice grupate în: divinități greco-romane, orientale și egiptene; balcano-danubiene și figuri mitologice. Divinitățile sînt grupate alfabetic, prezentate comparativ în raport cu alte centre din Dacia și însoțite de o completă și bogată bibliografie.

Capitolul II (p. 24—26) cuprinde statuile de împărați și militari, puțin numeroase, dar semnificative.

Capitolul III (p. 26—29) prezintă figuri antropomorfe și zoomorfe, de asemenea puține, dar importante.

Capitolul IV (p. 29—33) însumează sculpturile arhitectonice.

Capitolul V (p. 33—43) înseriază monumentele funerare, grupate pe categorii, remarcabile prin varietatea și diversitatea lor.

Capitolul VI (p. 43—44), piese neidentificate sau pierdute. Notele la capitolele I—VI, pînă la p. 59, sînt extrem de bogate și cuprind aproape exhaustiv bibliografia specifică.

O listă de abrevieri, judicios întocmită, precede catalogul materialului arheologic prezentat în cele 6 capitole.

Monumentele publicate sînt prezentate sumar și însoțite de bibliografie; cele inedite sînt descrise detaliat. O addenda, care ridică numărul total al pieselor prezentate la 657, completează catalogul.

Lucrarea se încheie cu un util indice al numelor care figurează pe monumente.

Monografia este foarte bogat ilustrată cu fotografii și desene de o bună calitate, grupate în 169 de planșe.

Cele două monografii, elaborate după cele mai bune criterii științifice și cu o metodă de lucru proprie, contribuie din plin atît la cunoașterea mai aprofundată a culturii materiale romane din Dacia, cu specificul ei, în special, cît și la încadrarea artei din provincia carpatică în aria largă a artei provinciale din Imperiul roman. Ele formează, nu numai pentru cercetătorii din țara noastră, ci și pentru toți cei interesați în cunoașterea artei provinciale romane, un prețios și permanent *instrumentum laboris*. Înalta ținută științifică și excelentele condiții grafice în care au apărut fac monografiile veritabile lucrări de referință.

Prestigioasa școală de arheologie clujană, creată de regretatul profesor Constantin Daicoviciu, își aduce și în acest mod, în concernul internațional, contribuția ei meritorie.

ION BERCIU